

Γ. Ξανθόπουλος: Οι «τυφλές» εκκενώσεις δεν είναι χωρίς συνέπειες – Το πόρισμα Γκολντάμερ που έμεινε στο συρτάρι

By [dasarxeio](#) on 08/08/2021

Ενας από τους κορυφαίους Έλληνες δασολόγους εξηγεί γιατί η ελληνική πολιτεία έχει αποτύχει στο ζήτημα της αντιμετώπισης των πυρκαγιών

Για έλλειψη σχεδιασμού και «τυφλές» εκκενώσεις, οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις «άδειασαν» οικισμούς με αποτέλεσμα οι πυροσβεστικές δυνάμεις να επιχειρούν να σώσουν σπίτια, αντί να κυνηγούν το μέτωπο της φωτιάς προκειμένου να το αναχαιτίσουν, κάνει λόγο ο Γαβριήλ Ξανθόπουλος, ένας από τους κορυφαίους δασολόγους στο ζήτημα των δασικών πυρκαγιών, Διευθυντής Ερευνών στον Ελληνικό Γεωργικό Οργανισμό «ΔΗΜΗΤΡΑ» και ερευνητής στο Ινστιτούτο Μεσογειακών & Δασικών Οικοσυστημάτων.

Πρόκειται για έναν από τους Έλληνες επιστήμονες που στελέχωσαν την επιτροπή που είχε συσταθεί για την αντιμετώπιση των πυρκαγιών μετά τη φονική φωτιά του 2018 στο Μάτι υπό τον καθηγητή «Οικολογίας των Πυρκαγιών» στο Ινστιτούτο Μαξ Πλανκ του Πανεπιστημίου του Φράιμπουργκ, και επικεφαλής του «Παγκόσμιου Κέντρου Παρακολούθησης Πυρκαγιών» Γιόχαν Γκολντάμερ. Η επιτροπή είχε παραδώσει πόρισμα τον Φεβρουάριο του 2019 στον τότε πρόεδρο της Βουλής, Νίκο Βούτση, οι προτάσεις του οποίου – όπως επισημαίνει ο κ. Ξανθόπουλος μιλώντας στο ethnos.gr -όχι μόνο δε μετουσιώθηκαν σε δράσεις, αλλά η ελληνική Πολιτεία έχει οδηγηθεί ακόμα και σε εντελώς αντίθετες κατευθύνσεις παρά το γεγονός ότι [ο Πρωθυπουργός, Κυριάκος Μητσοτάκης από τη θέση του επικεφαλής της αξιωματικής αντιπολίτευσης τότε, είχε δεσμευτεί ότι θα το ακολουθήσει.](#)

Αντί γι' αυτό, η πύρινη κόλαση που ζει η χώρα τις τελευταίες ημέρες καταδεικνύει με τον πλέον δραματικό τρόπο ότι τρία χρόνια μετά τους 102 νεκρούς του Ματιού, το κεφάλαιο της

πρόληψης των δασικών πυρκαγιών παραμένει... αδιάβαστο με όλο το βάρος να δίνεται στην καταστολή.

Ο κ. Ξανθόπουλος κάνει λόγο για έλλειψη σχεδιασμού, απόλυτη εξάρτηση από τα εναέρια μέσα, αλλά και σημαντικά επιχειρησιακά λάθη σε μία δομή στο πλαίσιο της οποίας την αποτίμηση της καταστροφής εξακολουθεί να την κάνει ο κρινόμενος καθώς δεν έχει συσταθεί ο προβλεπόμενος από την Επιτροπή ανεξάρτητος Οργανισμός.

Ειδικά για το ζήτημα των πολλαπλών εκκενώσεων οικισμών των τελευταίων ημερών, ο διεθνούς φήμης δασολόγος σημειώνει πως σε ορισμένες περιπτώσεις μιλάμε για «τυφλές» εκκενώσεις: «Το εργαλείο των εκκενώσεων χρησιμοποιήθηκε με έναν τρόπο, ο οποίος είναι δραματικός. Η οδηγία ήταν “κάντε εκκένωση” ώστε να μην υπάρχουν θύματα, αλλά και αν υπάρξουν η ευθύνη να ανήκει σε όσους δεν έφυγαν. Συμπέρασμα: αυτό θα έπρεπε να γίνεται όταν υπάρχει πραγματική ανάγκη. Εδώ όμως η φιλοσοφία και το κίνητρο για τον κάθε πυροσβέστη αξιωματικό είναι ότι μπορείς να υποστείς κριτική αν σου καεί κάποιος, αλλά δε θα υποστείς κριτική αν τσάμπα έκανες την εκκένωση» σημειώνει ο κ. Ξανθόπουλος.

Και συνεχίζει: «Γίνεται τυφλά η εκκένωση κι αυτό δεν είναι χωρίς συνέπειες. Όταν εκκενώνεις μετά χρειάζεται να φυλάξεις τα σπίτια. Δεν μπορείς να τα αφήσεις να καούν και όταν συμβεί αυτό αντί να κυνηγάς το μέτωπο, κυνηγάς τα σπίτια. Γίνεσαι ήρωας στα ΜΜΕ τα οποία σε καταγράφουν εκείνη την ώρα, αλλά αυτό που πληρώνεις είναι η ανικανότητα συνολικού σχεδιασμού και δράσης».

Στο συρτάρι το [πόρισμα Γκολντάμερ](#)

Σχεδόν τρία χρόνια μετά την παράδοσή του, το [πόρισμα Γκολντάμερ](#) παραμένει ουσιαστικά ανεκμετάλλευτο: «Δεν έχει γίνει απολύτως τίποτα. Ίσως σε κάποιες περιπτώσεις έχουν γίνει κινήσεις προς την αντίθετη κατεύθυνση» σημειώνει ο κ. Ξανθόπουλος.

Και εξηγεί: «Ζητήσαμε να γίνει μια σοβαρότερη προσπάθεια στην πρόληψη: απουσιάζει. Ζητήσαμε συνεργασία φορέων και ολοκληρωμένη προσέγγιση: απουσιάζει. Προτείναμε ενίσχυση της Δασικής Υπηρεσίας για τη διαχείριση των δασών: απουσιάζει. Και ενώ δεν έχει γίνει τίποτα προς αυτήν την κατεύθυνση, τα ενάερια μέσα αυξήθηκαν χωρίς κανένα όριο εκτινάσσοντας το κόστος σε βάρος της οποιασδήποτε ενίσχυσης της πρόληψης».

Δύο άλλα ιδιαίτερα κρίσιμα ζητήματα επίσης δεν αποτελούν προτεραιότητα, όπως υπογραμμίζει ο κ. Ξανθόπουλος: «Η λογική της αξιοποίησης των δασικών με ένα σωστό πλαίσιο συνεργασίας ουσιαστικά βρίσκεται σε κενό. Η ενημερωση του πληθυσμού που θα έπρεπε να είναι η βάση της πρόληψης επίσης απουσιάζει» τονίζει ο εξειδικευμένος δασολόγος υπογραμμίζοντας πως η εν λόγω επιτροπή είχε μοναδικό στόχο την εισφορά γνώσης από ειδικούς στις δασικές πυρκαγιές.

Σήμερα, τρία χρόνια μετά την πυρκαγιά στο Μάτι και 14 από τις μεγάλες πυρκαγιές της Πελοποννήσου, δε φαίνεται να έχουν αλλάξει και πολλά στο ζήτημα της αποτελεσματικής δασοπυρόσβεσης, την ώρα μάλιστα που είναι κάτι παραπάνω από ορατά τα αποτελέσματα της κλιματικής κρίσης: «Και σήμερα όπως έγινε το 98, το 2007, το 2018 η αποτίμηση θα γίνει από τον κρινόμενο. Αν αποτιμά τα αποτελέσματα ο κρινόμενος το μόνο που κάνει είναι να ευλογάει τα γένια του. Εγιναν όμως όλα καλά;», σημειώνει ο κ. Ξανθόπουλος προσθέτοντας ότι μετά τις παρουσιάσεις του πορίσματος, είχαν αποστείλει επιστολή και στον Πρωθυπουργό, Κυριάκο Μητσοτάκη: «Δεν εισακουστήκαμε παρά το γεγονός ότι ο

Πρωθυπουργός ήταν σε συμφωνία όταν έγινε η ανάθεση της μελέτης. Ο κ. Γκολντάμερ είχε πει τότε πως δε θα αναλάμβανε κάτι τέτοιο εάν δε συμφωνούσαν και οι δύο πλευρές. Δεν ήθελε να κάνει κάτι για να το πάρει ο ένας και να το πετάξει ο επόμενος».

Η ιστορία επαναλαμβάνεται

Η αποδυνάμωση των δασικών υπηρεσιών σε συνδυασμό με την έμφαση κυρίως στην καταστολή αντί για την πρόληψη, αποτελεί και για τον κ. Ξανθόπουλο ένα μοντέλο που απαιτείται να αλλάξει άμεσα.

«Υπάρχει ένας αρτηριοσκληρωτικός μηχανισμός στρατιωτικής δομής που «πνίγει» τη λογική του τοπικού, ο οποίος ξέρει τι να κάνει επί τόπου. Ο δασικός ήξερε τον τόπο σαν την τσέπη του, ήξερε τους κατοίκους, συνεργαζόταν μαζί τους», μας εξηγεί.

Σχολιάζει επίσης ότι αυτή τη στιγμή επιχειρούν στο πεδίο άνθρωποι απόλυτα εξαντλημένοι από την τιτάνια προσπάθεια που καταβάλλουν για πολλοστή ημέρα: «Άνθρωποι που είναι 4 και 5 μέρες στη φωτιά είναι εξαντλημένοι. Θα πρέπει να αντικατασταθούν ενδεχομένως με κάποιους από τη βόρεια Ελλάδα, αλλά σε κάθε περίπτωση με ανθρώπους που έχουν δυνάμεις και μπορούν να αποδώσουν».

Ο ίδιος αναφέρεται και στην απόλυτη εξάρτηση που εξακολουθούμε να έχουμε από τα εναέρια μέσα πυρόσβεσης: «Η ίδια ζημιά έγινε το 2007. Επαναλαμβάνεται το ίδιο σενάριο. Μόλις ξεπεραστούν οι δυνάμεις των εναερίων μέσων, τελειώσαμε. Περιμένουμε να αλλάξουν οι συνθήκες, να γίνει πιο ήπια η φωτιά οπότε να είναι επαρκή τα μέσα».

Ερωτηθείς για τις πυρκαγιές που κατακαίουν τη χώρα αυτές τις μέρες, επισημαίνει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η εξέλιξή τους ήταν απόλυτα προβλέψιμη: «Ακόμα και η αλλαγή της κατεύθυνσης των ανέμων προβλεπόταν. Αυτό το χρησιμοποιείς υπέρ σου εάν σχεδιάζεις μπροστά. Όταν η φωτιά πάει σε μια άλφα κατεύθυνση κι εσύ ξέρεις ότι θα γυρίσει στη βήτα, φροντίζεις να κλείσεις το μέτωπο βήτα όσο ακόμα είναι εύκολο. Και δεν το έκαναν».

Φέρνει μάλιστα ως παράδειγμα την Πάρνηθα: «Καίγεται η Πάρνηθα. Για μένα αυτό είναι τεράστιο λάθος επιχειρησιακό. Μπορούσε να είχε προβλεφθεί ότι αν μπει η φωτιά στη βάση της Πάρνηθας θα την πάρει η κλίση προς τα πάνω» εξηγεί.

Ποιες ήταν οι προτάσεις του [πορίσματος Γκολντάμερ](#)

Στις βασικές προτάσεις του πορίσματος συμπεριλαμβάνονταν τα εξής:

– Δημιουργία Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης πυρκαγιών δασών και υπαίθρου που θα περιλάβει τον ενιαίο και κοινό σχεδιασμό μέτρων και δράσεων διαχείρισης των πυρκαγιών σε όλα τα επίπεδα διοίκησης με τη συμμετοχή και συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

* Αναθεώρηση της διάρκειας και της έναρξης-λήξης αντιπυρικής περιόδου σύμφωνα με τα διαθέσιμα στατιστικά δεδομένα και τις προβλέψεις για την κλιματική αλλαγή.

* Δημιουργία ενός επιστημονικά τεκμηριωμένου εθνικού συστήματος εκτίμησης κινδύνου δασικών πυρκαγιών.

* Εξισορρόπηση της σχέσης και εξορθολογισμός των δαπανών μεταξύ πρόληψης και καταστολής των δασικών πυρκαγιών.

* Αξιοποίηση της χρήσης όλων των πόρων βάσει κεντρικού σχεδιασμού και με έμφαση στη βελτιστοποίηση της αποδοτικότητας του συστήματος της δασοπυρόσβεσης.

* Διενέργεια κοινών ετήσιων και περιοδικών ασκήσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών για εξοικείωση των συμμετεχόντων όσον αφορά ρόλους και διαδικασίες.

* Σε συνεργασία με την ΓΓΠΠ, ανάπτυξη ενοποιημένου και κοινού συστήματος διοίκησης περιστατικών καταστολής των πυρκαγιών δασών και υπαίθρου (NIMS/ICS) βασισμένο στις αρχές της επιχειρησιακής συνεργασίας, τη διάθεση και την αξιοποίηση των πόρων και των δυνατοτήτων (υπηρεσιών) όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

* Ανάπτυξη κεντρικού συστήματος αναφοράς ημερήσιας ετοιμότητας (αντιπυρική περίοδος) των εμπλεκόμενων φορέων σε θέματα αντιπυρικής προστασίας και συστήματος καταγραφής και χαρτογράφησης χρηματοδοτούμενων έργων πρόληψης (π.χ. ΟΤΑ).

* Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού με σκοπό την καλλιέργεια της αντίληψης ασφάλειας (από τις πυρκαγιές) και την ενίσχυση της εθελοντικής συμμετοχής των πολιτών στον κύκλο διαχείρισης των πυρκαγιών δασών και υπαίθρου.

– Ουσιαστική αναδιοργάνωση της δασικής υπηρεσίας η οποία θα πρέπει να υποστηριχθεί κατάλληλα σε μέσα και πόρους.

– Τάχιση ολοκλήρωση της διαδικασίας κατάρτισης και θεσμοθέτησης των δασικών χαρτών και του δασολογίου και ανάκληση των ρυθμίσεων που αυξάνουν την ένταση και τον αριθμό των χρήσεων που επιτρέπονται στα ελληνικά δάση.

– Άμεση επίλυση των χρόνιων προβλημάτων και τροποποίηση της δασικής νομοθεσίας όσον αφορά την αλλαγή χρήσης γης των εκτάσεων που χαρακτηρίστηκαν ως ΑΔ (δασωθέντες αγροί) στο κτηματολόγιο, ώστε να μειωθεί η συνέχεια και το φορτίο της καύσιμης ύλης.

– Νομοθετική ρύθμιση για την εκπόνηση από τους ΟΤΑ ολοκληρωμένων τοπικών σχεδίων αντιπυρικής προστασίας σε επίπεδο δημοτικού διαμερίσματος και των πολεοδομικών τους συγκροτημάτων.

Τι πρέπει να προσέξουν όσοι ζουν κοντά σε δασικές εκτάσεις
Ιδιαίτερα κρίσιμος είναι ο ρόλος της ενημέρωσης των πολιτών για τα ζητήματα της πρόληψης και ειδικά των κατοίκων που ζουν σε περιοχές μίξης δάσους οικισμού.

Για το ζήτημα αυτό ο κ. Ξανθόπουλος έχει ετοιμάσει δύο βίντεο, στα οποία πολύ αναλυτικά εξηγούνται όσα θα πρέπει να προσέξουν οι πολίτες.

Αναφερόμενος σε συτούς που έχουν σπίτια κοντά σε βλάστηση, τους συστήνει να καθαρίσουν ό,τι υπάρχει γύρω, να αφαιρέσουν πάνω από τη σκεπή τους τυχόν πευκοβελόνες, να προετοιμάσουν τα σπίτια τους «γιατί αυτήν τη στιγμή μπορεί να μην κινδυνεύουν αλλά μετά από μια μέρα, μετά από μια ώρα μπορεί να βρεθούν σε κίνδυνο». Συστήνει επίσης να έχουν έτοιμα πράγματα που θα χρειαστεί να πάρουν μαζί τους αν απαιτηθεί να αποχωρήσουν καθώς επίσης να έχουν ένα πλάνο στο μυαλό τους γι' αυτή τη στιγμή.

Τα δύο βίντεο με τις αναλυτικές οδηγίες για την πρόληψη βρίσκονται εδώ:

English Translation

G. Xanthopoulos: The "blind" evacuations are not without consequences - The Goldammer finding that was left in the drawer

Dasarxeio, 08/08/2021

One of the leading Greek foresters explains why the Greek state has failed to address the fires Gabriel Xanthopoulos, one of the leading foresters on the issue of forest fires, Director of Research at the Hellenic Agricultural Organization "DIMITRA" and researcher at the Institute of Mediterranean & Forest Ecosystems. He is one of the Greek scientists who staffed the committee set up to deal with the fires after the deadly fire in Mati under the professor of "Fire Ecology" at the Max Planck Institute of the University of Freiburg, and the head of "Global Fire Monitoring Center»Johan Goldammer.

The committee had delivered a conclusion in February 2019 to the then Speaker of Parliament, Nikos Voutsis, whose proposals - as Mr. Xanthopoulos points out speaking to ethnos.gr - not

only were not transformed into actions, but the Greek State has even been led in completely opposite directions despite the fact that the [Prime Minister, Kyriakos Mitsotakis from the position of leader of the official opposition at the time, had promised to follow it.](#)

Instead, the fiery hell the country has been going through in recent days demonstrates in the most dramatic way that three years after the 102 deaths of Mati, the chapter on forest fire prevention remains unreadable with all the weight given to repression. Mr. Xanthopoulos speaks of a lack of planning, complete dependence on air means, but also significant operational errors in a structure in which the assessment of the disaster is still made by the defendant as the independent Organization envisaged by the Commission has not been established.

Especially on the issue of multiple evacuations of settlements in recent days, the internationally renowned forester notes that in some cases we are talking about "blind" evacuations: "The evacuation tool was used in a way that is dramatic. The directive was "evacuate" so that there are no victims, but even if there is a responsibility to belong to those who did not leave. Conclusion: this should be done when there is a real need. "But here the philosophy and motivation for every firefighter officer is that you can be criticized if someone burns you, but you will not be criticized if you did the evacuation," notes Mr. Xanthopoulos. He continues: "The evacuation is done blindly and this is not without consequences. When you evacuate then you need to guard the houses. You can not let them burn and when that happens instead of chasing the front, you chase the houses. You become a hero in the media that records you at that time, but what you pay for is the inability to plan and act as a whole".

[Goldammer's finding in the drawer](#)

Almost three years after its delivery, Goldammer's finding remains virtually untapped: "Absolutely nothing has been done."

Maybe in some cases moves have been made in the opposite direction," notes Mr. Xanthopoulos. He explains: "We asked for a more serious effort in prevention: it is absent. We called for cooperation between institutions and an integrated approach: it is absent. We proposed reinforcement of the Forest Service for forest management: absent. And while nothing has been done in this direction, the air force has increased without any limit, throwing the cost at the expense of any prevention boost."

Two other particularly critical issues are also not a priority, as Mr. Xanthopoulos underlines: "The logic of utilizing the forests with a proper framework of cooperation is essentially empty. The information of the population that should be the basis of prevention is also absent ", the specialized forester emphasizes, underlining that the said purpose of this committee was the contribution of knowledge by experts in forest fires. Today, three years after the fire in Mati and 14 of the great fires in the Peloponnese, not much seems to have changed in the issue of effective forest firefighting, at a time when the results of the climate crisis are more than visible: "And today as was done in 98, in 2007, in 2018 the evaluation will be done by the defendant. If the judge evaluates the results, all he does is bless his beard. But did everything go well? ", Notes Mr. Xanthopoulos, adding that after the presentations of the conclusion, they had sent a letter to the Prime Minister, Kyriakos Mitsotakis: " We were not listened to despite the fact that the Prime Minister was in agreement when the study was assigned. Mr Goldammer had said at the time that he would not take such a step if both sides did not agree. "He did not want to do anything to get one and throw it away."

History repeats itself

The weakening of the forest services in combination with the emphasis mainly on repression instead of prevention, is for Mr. Xanthopoulos a model that needs to be changed immediately. "There is an arteriosclerotic mechanism of military structure that" drowns "the logic of the local, who knows what to do on the spot. "The forester knew the place like his pocket, he knew the inhabitants, he cooperated with them", he explains. He also comments that at the moment people in the field are completely exhausted from the titanic effort they are making for a long day: "People who are 4 and 5 days in the fire are exhausted. They should possibly be replaced with some from northern Greece, but in any case with people who have the strength and can perform".

He also refers to the absolute dependence that we still have on the aerial firefighting equipment: "The same damage was done in 2007. The same scenario is repeated. Once the air force is over, we are done. We are waiting for the conditions to change, for the fire to become milder, so that the means are sufficient".

Asked about the fires that are burning the country these days, he points out that in some cases their development was completely predictable: "Even the change of wind direction was predicted. You use this to your advantage if you plan ahead. When the fire goes in an alpha direction and you know it will return to beta, make sure to close the beta front while it is still easy. And they did not." He even cites Parnitha as an example: "Parnitha is burning. To me this is a huge business mistake. It could have been predicted that if the fire enters the base of Parnitha, it will be tilted upwards ", he explains.

What were the proposals of the Goldammer finding?

The main propositions of the finding included the following: - Creation of a National Forest and Rural Fire Management Plan that will include the unified and joint planning of fire management measures and actions at all levels of administration with the participation and cooperation of all stakeholders.

- Review the duration and start-end of the fire-fighting season according to available statistics and climate change forecasts.
- Establishment of a scientifically based national system for forest fire risk assessment.
- Balancing the relationship and streamlining spending between forest fire prevention and suppression.
- Utilization of the use of all resources based on central planning and with emphasis on optimizing the efficiency of the forest firefighting system.
- Conducting joint annual and periodic exercises between the involved services to familiarize participants with roles and procedures.
- In collaboration with GGP, development of a unified and common forest and rural firefighting incident management system (NIMS / ICS) based on the principles of operational cooperation, the allocation and utilization of resources and capabilities (services) of all stakeholders.
- Development of a central reporting system for daily readiness (fire period) of the involved bodies in matters of fire protection and a system for recording and mapping of funded prevention projects (eg local authorities).

- Informing and sensitizing the public in order to cultivate the perception of safety (from fires) and to strengthen the voluntary participation of citizens in the management cycle of forest and rural fires.
- Substantial reorganization of the forest service which should be properly supported in means and resources.
- Rapid completion of the process of preparation and institutionalization of forest maps and forestry and revocation of regulations that increase the intensity and number of uses allowed in Greek forests.
- Immediate resolution of chronic problems and amendment of forest legislation regarding the change of land use of the areas designated as AD (forested fields) in the land registry, in order to reduce the continuity and the load of fuel.
- Legislative regulation for the elaboration by the local authorities of integrated local fire protection plans at the level of the municipal district and their urban complexes.

What to look out for those who live near forests The role of informing the citizens about the issues of prevention and especially of the inhabitants living in areas of mixed forest settlement is particularly critical. Mr. Xanthopoulos has prepared two videos on this issue, which explain in great detail what the citizens should pay attention to. Referring to squirrels that have houses near vegetation, he advises them to clean everything around, to remove any pine needles from their roof, to prepare their houses "because at the moment they may not be in danger but after a day, after an hour they may be in danger."

He also recommends that they have ready-made things that they will need to take with them if they are required to leave as well as have a plan in mind for the time being.

The two videos with detailed prevention instructions are here:

